

TIDLIG INNSATS FOR LIVSLANG LÆRING

Kvalitetsplan for barnehagene i Midt-Troms

2012-2016

LAVANGEN KOMMUNE Rådmannen	
12/381-2	4464
15 NOV 2012	
Arkiv P MD	Arkivkode S
Behandling TMH	Klassif.

Region Midt-Troms

Bardu Dyrøy Lavangen Målselv Salangen Berg Lenvik Torsken Tranøy Troms Fylkeskommune

15.03.2012

Innhold

1.0	Bakgrunn for kvalitetsplanen.....	Side 2
2.0	Innledning.....	Side 3
3.0	Visjon.....	Side 4
4.0	Barnehagen som språklig arena.....	Side 5
5.0	Barnehagen som sosial arena.....	Side 7
6.0	Foreldre som ressurs.....	Side 9
7.0	Barnehagen som lærende organisasjon.....	Side 10
8.0	Vedlegg - Bruk av egenvurderingsskjema.....	Side 11
9.0	Vedlegg – Tiltaksplan og kompetanseutviklingsplan	

1.0 Bakgrunn for kvalitetsplanen

I regionen har det vært arbeidet på mange ulike måter med frafall tidligere. Etter å ha gjennomgått resultater og kartlagt hvor vi står, mener vi at vi nå må arbeide med et mer helhetlig system mot frafall i videregående skole. Vi må samordne systemet med det mål å etablere et gjennomgående kvalitetssystem fra barnehage til videregående skole. Det må etableres tettere samarbeid mellom barnehage og skole, og mellom andre tverrfaglige instanser som PPT, barnevern og BUP.

Målet for prosjektet "Tidlig innsats mot frafall i videregående skole" er å etablere et levende kvalitetssystem som har forebygging og tidlig intervensjon som hovedmål. I praksis betyr det et system for kartlegging og observasjon som har som mål å identifisere de barna som på et senere tidspunkt vil kunne utvikle faglige og/eller sosiale vansker og dermed også å identifisere disse barna. Systemet må også inneholde forpliktende beskrivelser for hvordan barnehage og skole på et tidlig tidspunkt retter økt innsats mot disse barna.

Tove Fedje, regionkontakt
Region Indre Midt-Troms

Linda Johansen, rådgiver
PPT Midt-Troms

Grete Berg Fosseng, styrer
Asphaugen barnehage

Stian Eliseussen, styrer
Karlstad barnehage

Merete Henriksen, styrer
Silsand barnehage

Jorunn Indseth, rådgiver
PPT Salangen/Lavangen/Dyrøy

Inger Stenseth, styrer
Olsborg barnehage

Roger Bendiksen, leder
Pedagogisk Senter

2.0 Innledning

TIDLIG INNSATS FOR LIVSLANG LÆRING PLAN FOR KVALITETSUTVIKLING I BARNEHAGENE I MIDT TROMS

Kvalitetsplan for barnehagen skal utvikle barnehagen som en enda tydeligere læringsarena og bidra til å øke fokus på barnehagens rolle i forhold til forebygging og tidlig intervensjon. Fokus i barnehagene rettes i større grad mot kvalitet og innhold.

Kvalitetsplanen skal for barnehagene i Midt Troms være med på å bidra til:

- Å utvikle et likeverdig barnehagetilbud med høy kvalitet i alle barnehager
- Å styrke barnehagen som læringsarena
- At alle barn skal få delta aktivt i et inkluderende fellesskap
- Å legge til rette for tverrfaglig samarbeid
- Å redusere frafallet i videregående skole

Planen bygger på Rammeplan for barnehage, St.meld. nr. 41 (2008-2009) Kvalitet i barnehagen, NOU 2009 – Rett til læring, NOU 2010 – Mestring og mangfold, NOU 2010 – Med forskertrang og lekelyst samt St.meld. nr. 18 (2010-2011) Læring og fellesskap – Tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn, unge og voksne med særlige behov.

Kvalitetsplanen er:

- Et styringsdokument for ansatte i barnehagene og barnehageeiere
- En orientering til politikere om fokusområdene i barnehagene i Midt Troms
- Et grunnlag for kompetanseheving og – utvikling
- En informasjon til foresatte

Et kompetent personale er avgjørende for et barnehagetilbud med høy kvalitet. Det er derfor viktig å legge til rette for kompetanseutviklingstiltak. Det utarbeides en egen kompetanseplan som er i tråd med kvalitetsplanen. Kvalitetsplanen skal være tydelig og kortfattet og ikke utfyllende for all virksomhet i barnehagene. Kvalitetsplanen skal skape felles fokus for utvikling og vekst.

Fokusområder er:

- Barnehagen som språklig arena
- Barnehagen som sosial arena
- Foreldre og foresatte som ressurs
- Barnehagen som lærende organisasjon

Til hvert fokusområde er det formulert mål. Målene retter seg mot barnas læring og utvikling, er formulert som prosessmål.

3.0 Visjon

"BARNEHAGEN – EN GOD LÆRINGSARENA FOR ALLE BARN"

Overordnet målsetting for alle barnehager i Midt Troms.

KVALITETEN I BARNEHAGEN

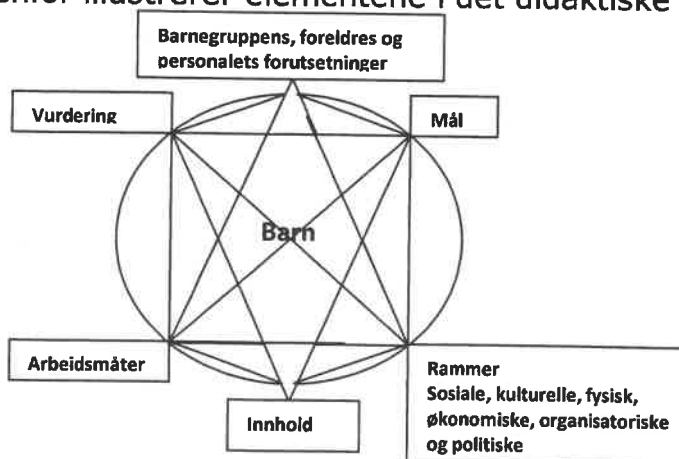
Kvalitet utvikles i barnehagen gjennom kontinuerlige prosesser mellom barn/voksne og innhold, og kan vurderes på ulike måter:

- Subjektiv vurdering av kvalitet kan defineres som hvordan brukere og andre aktører vurderer tilbudet barnehagen gir.
- Objektiv vurdering av kvalitet kan forklares som rammefaktorene og forutsetningene for å gi et barnehagetilbud av høy kvalitet.
- Prosesskvalitet handler om innholdet, hvor prosess- og samspillkvalitet er knyttet til hverandre. Kvalitet handler om hva ansatte gjør og hvordan gjennomføringen er.

Den didaktiske relasjonsmodellen viser hvilke faktorer som må være tilstede i et pedagogisk systematisk barnehagetilbud. Kvalitet i barnehagen handler om hva ansatte gjør og hvordan gjennomføringen er. Didaktikk handler om tilrettelegging av lærings- og utviklingsprosesser, med momenter som læringens innhold, mål og lærestoff, gjennomføring, metode og arbeidsmåter, dokumentasjon og evaluering, sosiale, kulturelle og fysiske rammer for læring, personalet, barna, rom, utstyr med mer og sammenhengen mellom disse. Innenfor modellen kan man stille spørsmål om:

- Hva skal barn lære?
- Hvorfor skal de lære det?
- Hvordan skal de lære det?
- Kan de lære det?
- Har de lært det?
- Hvilke rammefaktorer spiller inn?

Spørsmålene ovenfor illustrerer elementene i det didaktiske arbeidet.

4.0 Barnehagen som språklig arena

Å utvikle språket er noe av det viktigste som skjer i et barns liv. Gjennom språket lærer vi å forstå oss selv og omgivelsene rundt oss, og det hjelper oss til å reflektere og organisere tankene våre. Det gir oss en identitet, fellesskap med andre mennesker og tilhørighet i det samfunnet vi lever i. Språkstimulering er en av barnehagens viktigste oppgaver. I rammeplan for barnehagen vektlegges tidlig og god språkutvikling som en viktig del av barnehagens innhold.

”Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen.” Rammeplan for barnehagen s.29
En forsinket utvikling er ikke bare et språklig problem, men noe som berører hele livssituasjonen for de barn som rammes. Det kan påvirke barnets utvikling sosialt, emosjonelt og intellektuelt, og øke risikoen for senere lese og skrivvansker, lære vansker og psykososiale vansker.

MÅLSETTING:

- Alle barn skal kunne lytte, observere og gi respons i gjensidig samhandling med barn og voksne.
- Alle barn skal videreutvikle sin begrepsforståelse og bruke et variert ordforråd.
- Alle barn skal kunne bruke sitt språk for å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, til å løse konflikter, og å skape positive relasjoner i lek og annet samvær.
- Alle barn skal få et positivt forhold til tekst og bilde som kilde til estetiske opplevelser og kunnskaper, samtale, og som inspirasjon til fabulering og nyskaping.

PROSESSMÅL:

- I vår barnehage skaper personalet et språkstimulerende miljø ved å være bevisst sin forbildefunksjon for hvordan en lytter, gir konstruktiv respons og bruker kroppsspråk, talespråk og tekst.
- I vår barnehage fremmer personalet tillit mellom barn, og mellom barn og voksne, slik at barn føler glede ved å kommunisere og trygghet til å benytte ulike språk og tekstformer i hverdagen.
- I vår barnehage tilrettelegger personalet for meningsfylte opplevelser, og skaper tid og rom for bruk av nonverbalt og verbalt språk i hverdagsaktiviteter, lek og i mer tilrettelagte situasjoner.

- I vår barnehage legger personalet til rette for at barn skal møte symboler som bokstaver og siffer i daglige sammenhenger, og støtter barns initiativ når det gjelder å telle, sortere, lese, lekeskrive eller til å diktere tekst.
- I vår barnehage viser personalet forståelse for betydningen av barns morsmål. Personalet oppmuntrer barn med to eller flerspråklig bakgrunn til å være språklig aktive og samtidig hjelpe dem til å få erfaringer som bygger opp deres begrepsforståelse og ordforråd i norsk.
- I vår barnehage støtter personalet barn som har ulike former for kommunikasjonsvansker, som er lite språklige aktive eller har sen språkutvikling.
- I vår barnehage baserer vi det pedagogiske arbeidet på kunnskap om barn og barns utvikling og læring individuelt og i gruppe.

PROSESSMÅLENE VURDERES GJENNOM

- Barnehagens planer
- Kvalitetsplanen
- Ansattes refleksjon over egen praksis
- Foreldresamarbeid
- Tverrfaglig samarbeid

5.0 Barnehagen som arena for utvikling av sosial kompetanse

Tidlige erfaringer med jevnaldrende har stor betydning for barns samspillferdigheter. Dette gjør barnehagen til en viktig arena for sosial utvikling, læring og etablering av vennskap (Rpl 2011). Læring og danning foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og med miljøet, og er nært sammenvevd med lek, oppdragelse og omsorg. Miljøet i barnehagen må være preget av trygghet og anerkjennelse, og gi rom for bekreftelser, opplevelser og mestring på ulike alders- og utviklingsnivå. Personale må støtte barna i å bygge opp, samt verne om gode relasjoner og vennskap. Sosial kompetanse har vist seg å være en viktig ressurs når man skal mestre stress og motgang i livet. Det er viktig for å unngå drop-out fra skolen, depresjon, kriminalitet, rusmisbruk og annen problematferd.

MÅLSETTING

- Alle barn skal, ut fra modningsnivå/ alder ha adekvate ferdigheter innenfor områdene:
 - Empati og rolletaking
 - Prososial adferd
 - Selvkontroll
 - Selvhevdelse
 - Lek, glede og humor
- Alle barn skal få støtte i sin sosiale og emosjonelle utvikling.
- Alle barn skal få støtte i utvikling av et godt selvbilde.

PROSESSMÅL

- Vår barnehage har kunnskap og handlingskompetanse til å støtte og lede barn i samspill, lek og inkludering for å legge til rette for læring av sosial kompetanse.
- Vår barnehage samhandler med foreldre for sammen å støtte barna i deres utvikling av sosial kompetanse.
- Personalet i vår barnehage er bevisst sin egen rolle som gode rollemodeller for barna.
- Vår barnehage er anerkjennende overfor alle foreldre, uansett kultur og sosial bakgrunn.

PROSESSMÅLENE VURDERES GJENNOM

- Barnehagens planer
- Kvalitetsplanen
- Ansattes refleksjon over egen praksis
- Foreldresamarbeid
- Tverrfaglig samarbeid

6.0 Foreldre/foresatte som ressurs

Språklige ferdigheter er en svært viktig faktor for å kunne delta på den sosiale arenaen. Barn med språkvansker kan derfor lett bli "tapere" i slike sammenhenger, og foreldre som opplever å ha barn som ikke tilfredsstillende samfunnets eller kulturens krav, vil lett kunne oppleve seg selv som "tapere". Erfaringer viser at foreldre som får veiledning i å utvikle gode samhandlingsmønstre med sine barn, bidrar til å fremme barnets dialogferdigheter og sosiale ferdigheter. Det eksisterer et stort og udekket behov hos foreldre for rådgiving i forhold til språk- og kommunikasjonsvansker. Slik rådgiving har i Norge tradisjonelt vært gitt i forhold til fagpersoner, og har i lite grad fokusert på den ressursen foreldrene representerer (språkveilederen s. 92).

Barnehageloven sier at barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (utdrag av barnehageloven §1 Formål).

MÅLSETTING

- Alle foreldre skal oppleve at barnehagen arbeider i overensstemmelse med foreldrenes verdier, ressurser og innsatsvilje, og at foreldrenes prioriteringer vektlegges i stor grad.
- Alle foreldre skal få veiledning og hjelp til å støtte opp under barnets språklige og sosiale utvikling.

PROSESSMÅL

- I vår barnehage veileder de ansatte foreldrene på hvordan de kan være gode språkmodeller og legge til rette for at barna får bruke språket sitt og utvikle det.
- I vår barnehage veileder de ansatte foreldrene til å stimulere barnet sitt til mest mulig selvstendighet og selvhjelpenhet.
- I vår barnehage gir personalet foreldrene forståelse og kunnskap om sosial kompetanse.

PROSESSMÅLENE EVALUERES GJENNOM

- Barnehagens planer
- Kvalitetsplanen
- Ansattes refleksjon
- Foreldresamarbeid

7.0 Barnehagen som lærende organisasjon

Barnehagen skal være et systematisk pedagogisk tilbud, hvor dokumentasjon og vurdering er en del av redskapene. Dokumentasjon og vurdering er også knyttet til planlegging. Med bakgrunn i "Barnehagen som lærende organisasjon" blir dokumentasjon og vurdering viktige elementer i barnehagens didaktiske arbeid. Dette arbeidet skal gå i regelmessige prosesser. Didaktisk relasjonstenkning er en modell som synliggjør hva et systematisk pedagogisk barnehagetilbud er. Barnehagen skal arbeide med klare målsettinger for kvalitetssikring, vurdering og utvikling av det pedagogiske tilbudet.

MÅLSETTING

- Alle barnehager skal ha et system for dokumentasjon og vurdering som skal inngå i barnehagens regelmessige prosesser
- Alle barnehager skal ha kunnskap om observasjons- og kartleggingsmetoder til det enkelte barn og tiltak for oppfølging

PROSESSMÅL

- I vår barnehage gjennomføres vurderinger på en åpen, systematisk og planlagt måte
- I vår barnehage gjennomføres vurderinger på en reflekterende måte
- I vår barnehage er det et tydelig system for dokumentasjon og vurdering
- I vår barnehage tilegner personalet seg kompetanse på fokusområdene
- I vår barnehage benyttes observasjon- og kartleggingsmetoder til det enkelte barn

PROSESSMÅL VURDERERES GJENNOM

- Kvalitetsplan med egenvurderingsskjema
- Barnehagens årsplaner
- Samarbeidsutvalg
- Medarbeider- og vurderingssamtaler
- Brukerundersøkelser/foreldresamtaler

8.0 Vedlegg

Bruk av egenvurderingsskjema

Målet med egenvurderingsskjemaet er refleksjon og diskusjon i personalgruppa. Skjemaet og resultatet av kartleggingen skal brukes til intern bruk i barnehagen. Skjemaet er laget på bakgrunn av prosessmålene under fokusområdene. Skjemaet kan brukes individuelt, i mindre grupper av personalet eller hele barnehagen.

Barnehagen skal legge opp til systematikk i arbeidet, og på den måten kan barnehagen internt dokumentere utviklingen som skjer. Bruk av skjema kan være en del av de årlige evalueringsprosessene.

Egenvurderingsskjemaet kan brukes blant annet til å videreutvikle barnehagen som en lærende organisasjon. Skjemaet skal bidra til å finne sitt ståsted for arbeidet med fokusområdene dvs. hvor er vi nå i forhold til språk-, sosial kompetanse og foreldresamarbeidet. Dersom dette skjer regelmessig, vil barnehagen ha mulighet til å synliggjøre utviklingen internt i hele personalgruppen. Skjemaet kan i tillegg være en del av medarbeidersamtalen.

Barnehagen som arena for utvikling av språket	1	2	3	4	5	6
Jeg/vi legger til rette for at barn skal kunne lytte, observere og gi respons i samhandling med barn og voksne						
Jeg/vi utvikler barns ordforråd og begrepsforståelse						
Jeg/vi legger til rette for at barn kan uttrykke følelser, ønsker, erfaringer og til å løse konflikter						
Jeg/vi legger til rette for positive relasjoner i lek og samvær						
Jeg/vi legger til rette for at barn skal få et positivt forhold til tekst og bilde						
Barnehagen som arena for utvikling av sosial kompetanse						
Jeg/vi støtter og leder barn i samspill, lek og inkludering						
Jeg/vi utvikler barns sosiale kompetanse i barnehagens daglige aktiviteter						
Jeg/vi samhandler med foreldre for sammen å støtte barna i deres utvikling av sosial kompetanse						

Jeg/vi er bevisst egen rolle som gode rollemodeller for barna						
Jeg/vi er anerkjennende ovenfor alle foreldre, uansett kultur og sosial bakgrunn						
Foreldre og foresatte som ressurs						
Jeg/vi veileder foreldrene på hvordan de kan være gode språklige rollemodeller						
Jeg/vi veileder foreldre på hvordan kan legge til rette for at barna får bruke og utvikle språket sitt						
Jeg/vi veileder foreldrene slik at barnet får utvikle mest mulig selvstendighet og selvhjelpenhet Jeg/vi gir foreldre forståelse og kunnskap om sosial kompetanse						
Barnehagen som lærende organisasjon						
Jeg/vi bruker dokumentasjon og vurdering som grunnlag for planlegging						
Jeg/vi gjennomfører vurderinger på en åpen, systematisk og planlagt måte						
Jeg/vi gjennomfører vurderinger på en reflekterende måte						
Jeg/vi har et tydelig system for dokumentasjon og vurdering						
Jeg/vi tilegner oss kompetanse på fokusområdene						
Jeg/vi benytter observasjon- og kartleggingsmetoder til alle barn						

TIDLIG INNSATS FOR LIVSLANG LÆRING

TILTAKSPLAN FOR BARNEHAGENE I MIDT TROMS

2012-2016

Region Midt-Troms

12.04.2012

Språk

Hovedområde	Kjennetegn	Tiltak	Hvilke tiltak velger barnehagen for dette innsatsområdet?
Språkforståelse	<p>Språkforståelsen omfatter to former for forståelse. Den ene er kommunikasjonsforståelse, som er en sammensatt tolkning av situasjon, kroppsspråk og verbalt språk. Den andre formen for forståelse er lingvistisk forståelse, som er en ren språklig tolkning.</p> <p>I de første leveårene er språkforståelsen avhengig av situasjonen språket brukes i, den er knyttet til her og nå situasjon. I 3-4 års alderen kan man forvente at barn kan forstå et verbalt utsagn uten ikke-verbal støtte.</p>	<p>Tiltak til TRAS</p> <p>Begrepsopplæring</p> <p>Språkverkstedet (Ottem)</p> <p>Snakkepakken</p>	
Språklig bevissthet	<p>Det er en sterk sammenheng mellom språklig bevissthet og den begynnende lese- og skriveutviklingen. Den som skal lære å lese og skrive må kunne rette oppmerksomheten mot, leke med og analysere, språkets forside. Se om barnet kan klappe takten i egne og andres ord og leke med rimord, om de er i stand til å analysere og identifisere språklydene.</p>	<p>Tiltak til TRAS</p> <p>Språksprell</p> <p>Språk 1 og 2</p>	

Uttale	Alle språk har sitt eget inventar av lyder og vi kan si at lydene utgjør et system. Barnet må oppfatte systemet av språklyder og forstå at skillet mellom dem får frem ulike meninger gjennom forskjellige ord.	Tiltak til TRAS PRAXIS	
Ordproduksjon	Ordproduksjon har å gjøre med den gradvise læringen av hvordan ord lages og bøyes (morfologi). Ordproduksjon går på ordforråd, som er en svært viktig del av språklæringen blant annet fordi størrelsen på ordforrådet viser seg å være en indikator på senere grammatiske ferdigheter som morfologi og syntaks/setningsproduksjon.	Tiltak til TRAS Begrepsopplæring Språkverkstedet (Ottem) Snakkepakken	
Setningsproduksjon	Setningsutvikling handler om barnets utvikling i å kunne kombinere ord til setninger med ulik lengde og vanskelighetsgrader.	Tiltak til TRAS Karlstadsmodellen	
Kommunikasjon	Kommunikasjon er både verbal og ikke-språklig. I verbal kommunikasjon bruker vi symbolsystemer som for eksempel ord eller tegnspråk. I en ikke-språklig kommunikasjon brukes gester, kroppsspråk, øyebegivelser, mimikk, handlinger eller objekter.	Tiltak til TRAS Språkverkstedet Snakkepakken Karlstadsmodellen	

Sosial kompetanse

Hovedområde	Kjennetegn	Tiltak	Hvilke tiltak velger barnehagen for dette innsatsområdet?
Empati og rolletaking	<p>Barnet gjenkjenner følelser og viser dette ved å:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skille mellom egne og andres følelser - bruke ordene glede, tristhet og redsel for å beskrive følelser hos seg selv <p>Barnet tar andres perspektiv og viser dette ved å:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trøste når andre er lei seg - fortelle hva det selv har gjort i en konflikt - vise forståelse for hva dette har betydd for det andre barnet - lytte til hva andre barn forteller i lek og i en konflikt <p>Barnet tar kontakt med andre på en passende måte ved å:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spørre om det får lov til å være med i lek - invitere andre inn i lek / gjøre plass for andre i leken 	<p>Du og jeg og vi to (Kari Lamer)</p> <p>Alle med</p> <p>Steg for steg</p> <p>Det er mitt valg</p> <p>Samtalebilder (Merete Holmsen)</p> <p>ICPS (Kari Lamer)</p>	

Prososial atferd	Barnet viser prososial atferd ved å: <ul style="list-style-type: none"> - Vise omtenkksomhet overfor andre - Forsøke å gjøre noe slik at andre har det bra - Gi bort og deler med andre - Ta med andre på aktiviteter - Si noe hyggelig til andre, for eksempel rose andre - Invitere andre inn i lek/ gjøre plass for andre i leken 	Du og jeg og vi to (Kari Lamer) Alle med Steg for steg Det er mitt valg Samtalebilder (Merete Holmsen) ICPS (Kari Lamer)	
Selvkontroll	Barnet viser selvkontroll ved å: <ul style="list-style-type: none"> - Vente på tur - Vise tegn til å kompromisse i konfliktsituasjoner - Vise tegn til å mestre egen aggresjon/ frustrasjon - Unngå unødvendig argumentering og krangling - Innordne seg og innrømme egne feil 	Du og jeg og vi to (Kari Lamer) Alle med Steg for steg Det er mitt valg Samtalebilder (Merete Holmsen) ICPS (Kari Lamer)	
Selvhevdelse	Barnet viser selvhevdelse ved å: <ul style="list-style-type: none"> - Komme inn i lek på en passende måte - Be om hjelp - Hilse - Ta ordet - Engasjere seg i prat med andre 	Du og jeg og vi to (Kari Lamer) Alle med Steg for steg	

	<ul style="list-style-type: none"> - Gi uttrykk for egne meninger - Stå imot gruppepress - Rette andres oppmerksomhet mot seg selv på en positiv måte - Ta initiativ til sosial kontakt på en passende måte 	<p>Det er mitt valg</p> <p>Samtalebilder (Merete Holmsen)</p> <p>ICPS (Kari Lamer)</p>	
Lek, glede og humor	<p>Barn leker og viser dette ved å:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bli så opptatt av en lek sammen med andre at det protesterer ved en avslutning - Vite forskjellen mellom lek og virkelighet - Kunne identifisere tema i lek - Bidra med tema og roller til lek - Barnet viser glede og humor ved å være barnslig og spontan - Le hver dag - Ta initiativ til spøk - Bli opptatt av å utforske - Delta i aktiviteter med glimt i øyet - Barnet kjenner begrepet "rose" og viser dette ved å rose seg selv og rose andre 	<p>Du og jeg og vi to (Kari Lamer)</p> <p>Alle med</p> <p>Steg for steg</p> <p>Det er mitt valg</p> <p>Samtalebilder (Merete Holmsen)</p> <p>ICPS (Kari Lamer)</p>	

Foresatte som ressurs

Hovedområde	Kjennetegn	Tiltak	Hvilke tiltak velger barnehagen for dette innsatsområdet?
Veiledning på språk	- Personalet veileder foresatte på hvordan de kan være gode språkmodeller og legge til rette for at barna får bruke språket sitt og utvikle det.	<p>Foreldresamtaler: Ressursskjema utarbeides av pedagog og foresatte og må beskrive hvilke tiltak barnehagen og de foresatte skal vektlegge i det videre arbeidet.</p> <p>Tema som kan brukes på foreldremøter/temakvelder: Jesper Juul: Ditt kompetente barn m/DVD</p>	
Veiledning på sosial kompetanse	- Personalet gir foresatte kunnskap og forståelse om barns sosiale utvikling	<p>Buf-etat: 8 tema for godt samspill</p> <p>Kari Pape: Ser dere meg? – om å være barn av foreldre i dag</p> <p>Stat-ped: Foreldre som ressurs i språkutvikling og språkstimulering (foreldrebok m/DVD)</p>	

Barnehagen som lærende organisasjon

Hovedområde	Kjennetegn	Tiltak	Hvilke tiltak velger barnehagen for dette innsatsområdet?
Alle barnehager skal ha et system for dokumentasjon og vurdering som skal inngå i barnehagens regelmessige prosesser	<ul style="list-style-type: none"> - Det er etablert et tydelig system for dokumentasjon og vurdering - Vurderinger gjennomføres på en åpen, systematisk og planlagt måte - Vurderinger gjennomføres på en reflekterende måte 	<p>Årlig bruk av egenrevisingsskjema (Kvalitetsplan vedlegg 8) hvor barnehagen kartlegger sitt ståsted i forhold til innsatsområdene</p> <p>Didaktisk planarbeid Jfr. Modell side 4 i Kvalitetsplanen</p> <p>Årlig evaluering av barnehagens årsplan</p> <p>Systematisk bruk av ressursteam</p>	
Alle barnehager skal ha kunnskap om observasjons- og kartleggingsmetoder til det enkelte barn og tiltak for oppfølging	<ul style="list-style-type: none"> - Vi har tilegnet oss kompetanse på fokusområdene - Vi har kunnskap om observasjons- og kartleggingsmetoder til det enkelte barn og tiltak for oppfølging 	<p>Samarbeidsutvalg</p> <p>Medarbeider- og vurderingssamtaler</p> <p>Brukerundersøkelser og foreldresamtaler</p>	

TIDLIG INNSATS FOR LIVSLANG LÆRING

KOMPETANSEUTVIKLINGSPLAN FOR BARNEHAGENE I MIDT TROMS

2012-2016

Region Midt-Troms

Bardu Dyrøy Lavangen Målselv Salangen Berg Lenvik Torsken Tranøy Troms Fylkeskommune

15.03.2012

1.0 INNLEDNING

TIDLIG INNSATS FOR LIVSLANG LÆRING

Kompetanseutviklingsplanen tar utgangspunkt i føringer fra Rammeplan for barnehage, St.meld. nr. 41 (2008-2009) Kvalitet i barnehagen, NOU 2009 – Rett til læring, NOU 2010 – Mestring og mangfold, NOU 2010 – Med forskertrang og lekelyst samt St.meld. nr. 18 (2010-2011) Læring og fellesskap – Tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn, unge og voksne med særlige behov.

BARNEHAGEN SOM LÆRENDE ORGANISASJON

Et kompetent personale er avgjørende for et barnehagetilbud med høy kvalitet. Det er derfor viktig å legge til rette for kompetanseutviklings-tiltak for hele personalet i barnehagen. Denne kompetanseplan er utviklet i tråd med innsatsområdene i kvalitetsplanen. De metoder vi har vektlagt å bruke vil være etterutdanning i form av kurs/skolering og nettverk i og på tvers av barnehager. Vi forutsetter et tett samarbeid med PPT i kompetansehevinga.

Fokusområder er:

- Barnehagen som språklig arena
- Barnehagen som sosial arena
- Foreldre og foresatte som ressurs
- Barnehagen som lærende organisasjon

Til hvert fokusområde er det formulert mål. Målene retter seg mot barnas læring og utvikling, er formulert som prosessmål.

KARTLEGGING AV BARNEHAGENS STÅSTED OG BEHOV FOR KOMPETANSEUTVIKLING

Vi viser til Vedlegg 8 i Kvalitetsplanen – bruk av egenvurderings skjema. Det er viktig at alle barnehager kartlegger eget ståsted før vi starter kompetanseutviklinga av de ansatte. Den enkelte barnehage v/leder må sammenfatte kompetansebehovet og melde dette videre til barnehagefaglige ansvarlig i egen kommune innen 15. mai hvert år i perioden 2012-2016.

Obligatorisk kompetanseheving for alle vil være skolering/nettverk i TRAS, Alle med, MIO og barnehagen som lærende organisasjon. Valg av øvrige tiltak vil kunne variere ut fra den enkeltes barnehage kompetanse og behov (jf. Egenvurderings skjema).

INNSATSOMRÅDE NR. 1 BARNEHAGEN SOM SPRÅKLIG ARENA

Tiltak	Hvordan	Når	Målgruppe	Ansvar
Skolering i TRAS	Kurs	Høsten 2012	Pedagogisk personell	Må avklares
Skolering i TRAS	Nettverk i egen barnehage	Høst/vår 2012/13	Alle ansatte	Styrer
Skolering i MIO	Kurs	Vår 2013	Pedagogisk personale	Må avklares
Skolering i MIO	Nettverk	Vår/Høst 2013	Alle ansatte	Styrer
Begrepsopplæring	Kurs	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares
Språkverksted	Kurs/nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares
Snakkepakken	Kurs/nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares
Språksprell	Kurs/nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares
Språk 1 og 2	Kurs/nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares
PRAXIS	Kurs/nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares
Karlstadmodellen	Kurs/nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares

INNSATSOMRÅDE NR. 2 BARNEHAGEN SOM SOSIAL ARENA

Tiltak	Hvordan	Når	Målgruppe	Ansvar
Alle med	Kurs/nettverk	Høsten 2012	Pedagogisk personell	Må avklares
Alle med	Nettverk	Høst/vår 2012/13	Alle ansatte	Styrer
Du og jeg og vi to	Kurs/nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares
Steg for steg	Kurs/nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares
Det er mitt valg	Kurs/nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares
Samtalebilder	Kurs/nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares
ICPS	Kurs/nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Må avklares

INNSATSOMRÅDE NR. 3 FORELDRE OG FORESATTE SOM RESSURS

Tiltak	Hvordan	Når	Målgruppe	Ansvar
Kompetanseheve foreldre på språk	Kurs/nettverk	Må avklares	Pedagogisk personell	Styrer
Kompetanseheve foreldre på sosial kompetanse	Kurs/Nettverk	Må avklares	Alle ansatte	Styrer
Utdanne foreldreveiledere	Kurs	Må avklares	Ansatte i PPT og spesialpedagoger i barnehage	Må avklares

INNSATSOMRÅDE NR. 4 BARNEHAGEN SOM LÆRENDE ORGANISASJON

Tiltak	Hvordan	Når	Målgruppe	Ansvar
Barnehagen som lærende organisasjon	Kurs og nettverk	Høst 2012	Pedagogisk personell	Må avklares
Barnehagen som lærende organisasjon	Kurs og nettverk	Vår 2013	Alle ansatte	Styrer
Etablere systemer for: - Kartlegging - Dokumentasjon - vurdering	Kurs og nettverk	Må avklares	Styrere	Må avklares
Etablere systemer for: - Kartlegging - Dokumentasjon - vurdering	Nettverk	Må avklares	Pedagogisk personale	Styrer

Ei forutsetning for å gå i gang med kompetansehevingen er å avklare følgende:

- Hvem skal ha hovedansvar for gjennomføringen?
- Hvilke midler skal brukes?